

GAZETA LWOWSKA

W Piątek

N^{ro}. 96.

18. Sierpnia 1820.

8206

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Z Curacao donoszą pod d. 17. Maia co następuje: „Wiadomość o przywróceniu Konstytucji Stanów (Cortes) przywieziona do la Guayra na okręcie wystanym przez Rząd Hiszpański, przyjętą została z wielką radością na całych brzegach; spodziewają się, że i powstańcy przyjmą Konstytucję. Tymczasem wojna trwa z zapalem: Morillo ściągnął wszystkie siły swoje zdolne do boju w ciasnym lecz warownym obwodzie pod Caracas; prawie skrzydło jego wojska rozciąga się do Maracaibo, czaty dosięgają miasta la Puerta; był zasłania mu morze. Wewnątrz obwodu, który zamyka jego wojsko wszyscy są uzbrojeni; kupcy z la Guayra wraz z wojskiem pełnią służbę. — Powstańcy, miasto uderzenia z czoła rzucili się na okolice, gdzie Niemali mało należeć odporu, zajęli oni Prowincję Varinas i miasto Santa-Fe i teżli się im uda opanować Santa-Martha i rzekę S. Magdaleny trudno zatem będzie wyruszyć ich z posiadania Santa-Fe. Paez swoją iazdą niepokoi Jenerała Morillo, iazda jego spadła niedawno na dwie kompanie Hiszpańskie w Ocanna, wzięły z nich wielu w niewolę a resztę rozproszyła; iak stychać powstańcy mieli osadzić Ocanna i Mompox. Jenerał Urdañetta miał swoją główną kwaterę w Teneriffie. Podług najnowszych wiadomości odebranych z Carthageny pod d. 17. Maia, korpus Angielski pod sprawą Jenerała Montillo potoczył się wistocie z Jenerałem Urdañetta i zajął Chiriguana (Chiriguana). Gubernator Hiszpański w Carthagenie wysłał dla bezpieczeństwa swojej rodziny, sprzęty i samą 100,000 piastrow w gotowych pieniądzech do St. Jago na wyspę Cuba.“

Hiszpania.

Na posiedzeniu z d. 14. Minister Skarbu czytał daley przełożenie swore w przedmociu

skarbowym, mówił on o ulepszeniach, które mogą być zaprowadzone w zarządzie tegoż Ministerium ale, namienił także i trudnościach w tej mierze. Podług niego, stan skarbu Hiszpański podobny jest do ciała, którego członki są rozrzucone. Zaprowadzone w Hiszpanii podatki pod imieniem „podatki uprzednie“ nie chcą zniknąć. Zanim zrobiony będzie nowy plan ekonomiczny względem podatków, potrzeba będzie pierwej obmysleć środki i zasięgnąć zdania ludu. — Minister wykazał szkaradę mianowicie: prawo karzące w rzeczach skarbowych.

Na posiedzeniu z d. 15. Minister Woyny wystawił podobnie niepokojący obraz stanu co się dotycze ludzi i za osobów wojennych. Mówiąc o artyleryi, wyraził on, iż zapas amunicyi zaledwie wystarczył by na jeden dzień bitwy. Liczba piechoty znajdujący się na Półwyspie podług podania Ministra Woyny w łączności z milicją, wynosi do 87,779 ludzi, iazdy do 6338; koszta utrzymania tego wojska wynoszą 352,607,000 realów.

Względem stanu osad rzekł Minister: „Wyspy Porto Rico, Santo Domingo (część Hiszpańska) i Cuba używają zupełnego pokoju, nowe ustanowy już są tam zaprowadzone. Królestwo Nowey Hiszpanii (Meksyk) może być uważane jako spokojne, pomimo, że tam ieszcze nie iakie kupy się włożą, i dla czego radziłby zostawić tam rzeczy na stopniu wojennym. — Ameryka południowa wystawioną jest srogości: woyny domowej i trudno oznaczyć liczby wojska będącego tamże w woynie; tyle jest pewna, iż od roku 1815 wysłano tam z portów Hiszpańskich 42117 ludzi.“

Po Ministrze Woyny zdał sprawę Minister Marynarki względem swojego Wydziału, lecz także bardzo smutne malował okoliczności. Namienił on, iż było zamiarem Stanów (Cortes) podnieść Marynarkę Hiszpańską do 20

okrętów liniowych, 20 fregat, 18 korwet, 26 brygantyn i 18 galiot.

Wielka Brytania i Irlandya.

Na posiedzeniu Izby Wyższej z d. 24. Lipca podał Lord Erskine nową prośbę Królowey treści następującej:

Do Duchownych i Świeckich Lordów zgromadzonych w Parlamencie.

„Karolina Królowa. Królowa żali się, że Izba Lordów zakazała udzielić Jey listy świadków mających być słuchanymi dla poparcia bilu rozwodowego i usuwającego Ją ze stopnia (*Bill of degradation and dissolution of marriage*) i że tym sposobem prawni Jey obrońcy zostają w zupełnej niewiadomości tak co do czasu, miejsca na które oskarżenie odwoływać się może, niemniej osob, przez których świadectwa dowiedzione być mają czynności wymienione w bilu.“

„Jey Królewska Mość wniosła potem do Izby Lordów żądanie swoje, ażeby iey oznaczono miejsce lub miejsca, na których zarzuczone Jey występne czynności miały być spełnione i takowe podanie, by wręczone zostało Jey obrońcy i generałnemu P. Brougham, i gdyby Jey to odmowiono, nie mogłaby na żaden sposób być przygotowana, stanąć na oskarżenie i przedsięwziąć uprzednie środki dla sprowadzenia świadków obrony przeciwko oskarżeniu, ponieważ Jey Królewską Mość musiałby z każdego miejsca w którym podczas ostatnich 6 lat przebywała tym końcem sprowadzić świadków, którzy mieli sposobność uważać postępowanie Jey Królewskiej Mości.“

Lord Erskine, Holland i King popierali żądanie Królowey zawarte w prośbie. Lord Kanclerz, Hrabia Liverpool i Lord Bathurst twierdzili, iż nie widzą żadney gruntu przyczyny zezwolenia na żądanie oznaczenia miejsca, i że z tąd żadney korzyści nie mogłaby odnieść Królowa, albowiem od dnia dzisiejszego do 17. Sierpnia nie mogłaby zasięgnąć potrzebnych wiadomości o świadkach mogących stanąć przeciwko oskarżeniu. — Po krótkiej odpowiedzi uczynił Lord Erskine wniosek, aby prawni obrońcy Królowey na poparcie owej prośby słuchani byli natychmiast przed kratkami Izby. — Wniosek ten odrzucono większością głosów 37 przeciwko 12.

W Izbie Niższej P. Wetherell zwrócił uwagę Izby na text umieszczony w gazecie Flindelskiej pod tytułem: *Western Luminary*, który to text jest w najwyższym stopniu potwarzy przeciwko Królowey, albowiem za-

wiera w sobie: „Możeż bydy, aby kobieta, która iak pewnie wiadomo, od Jana Bachusa i Wenerze, możeż bydy, aby taka kobieta, którą gdyby schwytaną na naszej ulicy byłaby zaprowadzoną do Bridewill i smaganą, by taka wystawiona bydy mogła w światło cierpiącej niewinności?“ P. Wetherell przyrzekł, iż następującego wieczora przyniesie tę gazetę zawierającą takowy text i uczyni w tey mierze wniosek. — Lord Castle-reagh oświadczył, iż tego wieczora (25. Lipca) wniesie, aby Izba odroczoną została do 21. Sierpnia.

Ażeby zmusić Parów do znajdowania się na sprawie Królowey chcą im pogrozić karą 100 funtów szterl. za każdy dzień nieobecności lub więzieniem w Tower. Czarna laska ma być postaną za nimi po całej Anglii i tylko Parowie mający lat 70 mają być uwolnieni od znajdowania się. Ponieważ Izba Wyższa zaledwie 200 miejsc wygodnych zarumie, zatem 400 Parów nie w najlepszym byliby położeniu, gdyby podczas upałów Sierpniowych w tak ciasnem znajdowali się obwodzie na posiedzeniu, które trwać ma od 10 rano do 7 wieczor; z tąd sądzą, że sala Westminsterka będzie przygotowaną dla nich na toż posiedzenie.

Koniuszy Królowey P. Vasalii poiechali znowu na stały ląd, aby iak mówią sprowadzić świadków na stronę Królowey.

Gazeta Irlandzka *Caledonian Mercury* donosi o zamachu na życie Xięcia Athol popełnione przez niejakiego Muray, którego atoli zamiar szczęściem zniweczony został przez odwagę i przytomność Xięcia.

Obstrzegacz Austriacki z d. 9. b. m. umieścił co następuje: Wezwani iestemy przez Poselstwo Angielskie na Dworzec Ces. Austriackim do umieszczenia w gazecie naszej oświadczenia: iż podania, umieszczone w artykule gazety powszechney Niemieckiej w Nrze. 215 z d. 2. Sierpnia pod tytułem: *Wiednia*, a dotyczące się różnych świadków w sprawie Królowey Angielskiej i stosownie do Królewskiego w tey mierze poselstwa do Izb, są wyraźnem fałszem.

Napad chyragry w lewey ręce, przeszkodził Królowi bydy obecnym na ostatnim popisie woyska.

Francya.

Zdrowie Króla iak zapewnia Dziennik Paryzki codziennie się polepsza; słabość mieyscowa pozostała od ostatniego napadu podagr

gnęła, i spodziewają się, że Jego Królewska Mość będzie mógł znowu przejeżdżać się.

Zapowiedziana od niejakiego czasu odmianna w obsadzeniu Prefektur ziszcila się rozporządzeniem Królewskim wydanem na d. 19. Lipca. Wyrok ten zawiera 22 mianowania Prefektów; po największej części są to tylko przeniesienia Prefektów z jednego miejsca na drugie. Nowych mianowań liczą 5; dwaj dawni Prefekci zostali przywróceni, dwóch Podprefektów posunięto na Prefektów, a P. Puymaigre otrzymał Prefekturę Departamentu Wyższego Renu. Niektóre z tych odmian zasły na wyraźne żądanie Prefektów, i tak Wicehrabia Decazes prosił o przeniesienie go z Departamentu Niższego Renu do Departamentu Tarny.

Monitor z d. 29. Lipca zawiera dwa rozporządzenia Królewskie wydane pod d. 26. Lipca jako prawo odwetu przeciwko aktowi Kongressu Zjednoczonych Stanów Ameryki północney uchwalonego przez tenże Kongress na d. 15. Maia b. r., którym zaprowadzona została wysoka opłata beczkowego dla okrętów Francuzkich. Rozporządzenia te są treści następujące: „I. Ludwik i t. d. Artykuł 1) Począwszy od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia, w miejscu opłaty beczkowego pobieranej od okrętów zawiązanych do portów naszego Królestwa w Europie, pobierana będzie od okrętów Zjednoczonych Stanów osobna opłata 90 franków od beczki oprócz dodatku dziesięciny. 2) Okręty Amerykańskie, które będą mogły okazać, że przed d. 15. Czerwca, w którym Akt Kongressu, ogłoszony został całemu związkowi, wypłynęły wprost ndając się do którego bądź portu Francuzkiego, opłacać mają zwyczajne beczkowe. 3) Wykonanie niniejszego rozporządzenia nie ma się stosować do okrętów Zjednoczonych Państw Ameryki północney, które zawiłają do portów Francuzkich. Rozporządzenia owe nastaną *de jure* skoro Akt Kongressu z d. 15. Maia będzie zniesiony i urzędowe uwiadomienie o tem zniesieniu dojdzie do Francyi. — II. Ludwik i t. d. Począwszy od 15. przyszłego miesiąca Października do d. 31. Marca 1821 włącznie, za bawełnę pochodzącą z obiej Ameryki, która bądź w osadach naszych lub w obcych portach i osadach położonych za Europą, wyławszy Państwa Ameryki północney, ładowaną jest na okręty Francuzkie, przyweźcym takową do Francyi, ma być dawana nagroda 10 franków od sta killogramów (około dwa cetnary). Nagroda ta płacona być ma w chwili oświadcze-

nia, że ta bawełna jest na spotrzebowanie. 2) Te same nagrody płacone być mają za bawełnę okrętom Francuzkim, które takową przed 15. Października wprowadzą, a które w Państwach Zjednoczonych Stanów na mocy Aktu Kongressu z d. 15. Maia zaprowadzone beczkowe opłacały.“

Monitor z d. 28. Lipca zawiera zdanie sprawy Kapitana Freycinet potwierdzające smutną wiadomość o rozbitiu się korwety Uranii, powracający z podróży wystaney na odkrycia; korweta ta rozbiła się na d. 15. Lutego w zatoce *Bais française* wysp Malouńskich czyli Falklandzkich (w stronie północney od przylądka Horn). Przy tém zdarzeniu nikt nie utracił życia i wszystkie rełopisma i narzędzia wyprawy uratowano. Podług tegoż doniesienia datowanego pod d. 22. Kwietnia, Kapitan Freycinet miał zamiar wsiąść dnia następującego ze swemi ludźmi na okręt Amerykański, który będąc uszkodzony musiał zawinąć do brzegu wysp Falklandzkich; okręt ten podług ugody przewiezie Kapitana Freycinet i jego towarzyszków do Rio de Janeiro za 13000 piastrow.

W ł o c h y.

Podług wiadomości z Rzymu datowanej pod d. 26. Lipca, sławny rozbojnik nazwiskiem Jakob Carcasole zginął w potyczce stoczony na dniu 17. Lipca z oddziałem wojska pod sprawą Kapitana Marasetti w okolicy Subia, dwaj jego współnicy Józef Gasparon-ne i Franciszek Corridi zostali mocno ranieni. Ruchoma ta kolumna ściga tych ostatnich i spodziewają się, że i ci dwaj lotrzy schwytani zostaną.

D a n i a.

W Kopenhadze schwyatono człowieka ndającego się być synem zmarłego Króla Duńskiego i jako obłąkanego zaprowadzono do domu szalonych.

Szwecyia i Norwegia.

Król i Następca tronu Szwedzki, przybyli na d. 16. Lipca do Chrystyiani Stołicy Norwegii.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 12. Sierpnia. — Wyrok Cesarza i Króla wydany w Carskim-Siele

d. 7/19. Lipca 1820 stosownie do zdania sprawy przez Namiestnika od wołującego się do Deputacyi, wyznaczony dla sprawdzenia dowodów tytułów honorowych przez różne osoby używanych, termin trzyletni artykułem 17 postanowienia z d. 5/17. Czerwca 1817 ustanowionych, przedłuża do roku jednego dla okazania pomienionych dowodów.

Po tygodniowym pobycie awoim w tej Stolicy. Wielki Poseł Szacha Perskiego, Mirza Abul Hassan Chan, opuścił dnia onegdajszego Warszawę, udając się na Brześć Litewski do Moskwy. Zatrzymał się umyślnie dłużej dni kilka do powrotu Jego Cesarzewicowskiej Mości Wielkiego Xięcia Konstantego dla złożenia Mu swego uszanowania. Przez cały czas pobytu swego w Warszawie, starał się poznać wszelkie piękności tego miasta, pokazywał się na miejscach poświęconych zabawie, i z upodobaniem w przytomności licznie zebranych osób odwiedzał ogrody publiczne. Zwiedziwszy całą prawie Europę, widział woyska różnych Narodów, ale przypatrzwszy się Instytutom wojskowym w Warszawie, i mając sobie kilkakrotnie przez Jego Cesarzewicowską Mość W. Xięcia Konstantego okazaną woyską Polską, z wielkiem upodobaniem przypatrywał się jego obrotom, publicznie oświadczył szczególne swoje ztąd zadowolenie, i słusznie przyznał woysku naszemu przed innemi pierwszeństwo.

T u r c y j a.

Wiadomość, która o zawartym pokoju między W. Portą i Ali Baszą Janiny nadeszła była z Korfu, jeszcze się nie potwierdziła, lecz nie można iey z pewnością zaprzeczać. Według ostatnich wiadomości z Konstantynopola, rozeszła się tam wieść, iż Basza Scutarfi, który iak wiadomo ze znaczną siłą wyruszył był przeciwko Ali Baszy, miał pobić i rozproszyć część woyska tegoż Baszy będącego pod sprawą jego synowca; mówiono także o otrzymanem zwycięztwie nad Weli Baszą (jednego z synów Baszy) i spaleniu zamku jego w Lepancie, przyczem jedno z dzieci tegoż Weli Baszy utraciło życie pfmieniach; wszystkie te wiadomości zasadzają się tylko na niepewnych wieściach, ponieważ W. Porta nie udziela nic, coby o wypadkach

w owych okolicach doysć mogło do publicznej wiadomości; tym muiey pewną iest wieść o przepięciu Solimana Baszy na stronę Alego Baszy. Wiadomościom tym sprzeciwia się to, iż nieustannie oddziały woysk, broń, amunicyia wysyłane są do Pehlivan Buba obozu Baszy niedaleko Saloniki. Woyska Wielkorządcy Saloniki miasta, bez żadnego oporu zajęły kilka stanowisk należących do obwodów Baszostwa Janiny. Ażeby wprzód opanować stanowiska morskie będące pod Władzą Alego Baszy i uderzyć na zbuntowanego od strony morza, wysłała W. Porta przy końcu miesiąca Czerwca na morze Jońskię fregatę, trzy korwet, brzyga i pięć statków kanonierskich i rozkazami Wiceadmirala Ali Beia. Za temi okrętami woiennymi wyruszyło już od owego czasu więcej tak, że eskadra ta oprócz statków kanonierskich i galerów składa się z dwunastu większych okrętów i mianą była za dostateczną, do dzielnego wspierania przedsięwzięć połączonych i działających Wielkorządców przeciwko Alemu Baszy.

D. 11. Lipca zaczęło się Święto Baramu; każdy Urzędnik tak w Stolicy iak w Prowincyi oczekuje Święta tego z troskliwością lub zaspokojeniem: a to podług wyższego lub niższego stopnia łaski, którą posiada. Zmianie w Ministeryiach nie było ieszcze nie słychać; w Baszostwach, nayznaczniejszym iest mianowanie Baszy Beia na Baszę trzech burczyków; wyniesienie swoje winien zamachowi Alego Baszy na życie swojej osoby, która przez to stała się ważną.

Dnia 1. Lipca Poseł Wielkiej Brytanii Sir Robert Liston udał się do W. Porty i Ministrów na pożegnanie, przyczem tak on; iak dway tego tłumacze zwyczajne odebrali podarunki. Dnia 7. pojechał P. Liston ku Dardanellom gdzie czekała nań fregata Królewska la Resolution, będąca pod rozkazami Kapitana Pellew dla przewiezienia go do Genui; nowy mianowany Minister P. Frere miał wkrótce podać tak Suttanowi iak W. Wezyrowi swoje listy wierzytelne; Lord Strangford spodziewany iest dopiero przy końcu tego roku.

Choroby ieszcze niezupełnie ustały w Konstantynopolu; co dzień wydarzają się przypadki zarazy po dzielnicach Stolicy, na przedmieściu Bajukdere i innych miejscach położonych nad kanałem.